

« ۷۱۰ »

تاریخ ایلام

ماتیوولفگانگ استولپر

با مقدمه

دکتر عبدالمجید ارفعی

ترجمه

شهرام جلیلیان

عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز

Stolper, Matthew W

بر شناسه : ماتیو ولفگانگ استولپر .
عنوان و نام پدیدآور : تاریخ ایلام / ماتیو ولفگانگ استولپر؛ با مقدمه عبدالمجید ارفعی ؛
ترجمه شهرام جلیلیان.
تهران: توس، ۱۳۸۹.
مشخصات نشر :
مشخصات ظاهری : ۱۶۲ ص.: جدول.
فروست :
شایک : انتشارات توس؛ ۷۱۰.
۹۷۸-۹۶۴-۳۱۵-۷۰۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت : عنوان اصلی: Elam: surveys of political history and archaeology.
یادداشت : واژه نامه.
موضوع : ایلام. -- سیاست و حکومت
موضوع : ایلام.
شناسه افزوده : استولپر، متیو دبلیو. ۱۹۴۲ - م.
شناسه افزوده : Stolper, Matthew W.
شناسه افزوده : جلیلیان، شهرام، ۱۳۵۷ - مترجم
شناسه افزوده : ارفعی، عبدالمجید، ۱۳۱۸ - مقدمه نویس
رده بندی کنگره : DSR ۸۴
رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۱۲۲
شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۰۳۱۹۷

انتشارات توس

تاریخ ایلام

ماتیو ولفگانگ استولپر

ترجمه شهرام جلیلیان

با مقدمه دکتر عبدالمجید ارفعی

چاپ اول: ۱۳۸۹

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

حروف نگاری و صفحه آرایی: توس

لیتوگرافی: پیچاز

چاپخانه: حیدری

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

شابک : ISBN 978-964-315-709-8 ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۵-۷۰۹-۸

کلیه حقوق چاپ و انتشار این اثر - به هر صورت - محفوظ و مخصوص انتشارات توس است.

فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، اول خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۸ - تلفن: ۶۶۴۶۱۰۰۷، فکس: ۶۶۹۷۰۶۷۷

دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خ دانشگاه، بن بست پورجوادی شماره ۵ - تلفن: ۶۶۴۹۱۴۴۵-۷

نشانی اینترنتی: www.toospub.com پست الکترونیک: info@toospub.com

فهرست

مقدمه‌ی مترجم ۹

مقدمه‌ی دکتر عبدالمجید ارفعی ۱۱

گزیده‌ای از کتاب‌ها و مقالات استولپر ۱۳

کوتاه‌نوشت‌ها ۱۷

پیشگفتار ۲۱

پروتو - ایلامی ۲۵

الواح عددی ۲۷

الواح اداری پروتو - ایلامی A ۲۹

کتیبه‌های خطی پروتو - ایلامی B ۳۱

سلسله‌ای آغازین: اکد کهن و اوان ۳۵

اور سوم و سیمشکی ۴۵

دوره‌ی سوگل مَح ۵۹

ایلام میانی ۷۳

ایلام نو: ۹۱

فرجام سخن؛ واپسین پادشاهی‌ها ۱۱۱

جدول‌ها ۱۱۵

کتابنامه ۱۲۳

نمایه ۱۵۳

ماتیو ولفگانگ استولپر، پژوهنده‌ی گرانمایه‌ی آمریکایی و استاد مؤسسه‌ی شرقی دانشگاه شیکاگو می‌باشد که در سال ۱۹۶۵م. درجه‌ی کارشناسی خود را از دانشگاه هاروارد، در سال ۱۹۶۷م. کارشناسی ارشد را از گروه زبان‌ها و ادبیات شرق نزدیک در دانشگاه میشیگان، و در سال ۱۹۷۴م. دکتری خود را از گروه مطالعات شرق باستان در دانشگاه میشیگان گرفته است.

گستره‌ی پژوهشی مورد علاقه‌ی استولپر، تاریخ هخامنشیان، تاریخ سیاسی و اجتماعی و اقتصادی بابل در دوره‌ی هخامنشیان، تاریخ ایلام و زبان و کتیبه‌های ایلامی، متن‌های حقوقی بابلی هخامنشی، و همچنین متن‌های اداری آرامی و ایلامی به دست آمده از دوره‌ی هخامنشیان در تخت جمشید است.

اگرچه استولپر چندین کتاب و مقاله‌ی آراسته به دیدگاه‌های نو و ارزشمند درباره‌ی تاریخ و فرهنگ ایران در دوره‌ی ایلام و هخامنشیان به نگارش درآورده است، در ایران شاید از آن رو که هنوز نوشته‌ای از او به زبان فارسی ترجمه نشده است، چندان که باید، شناخته شده نیست. در پایان این مقدمه، فهرست گزیده‌ای از کتاب‌ها و مقالات استولپر به دست داده شده است تا زمینه برای آشنایی بیشتر خوانندگان، به ویژه پژوهندگان جوان ایرانی با نوشته‌های ارزشمند او فراهم گردد.

خوشحالم که به پیشنهاد و با دلگرمی‌های استاد گرانمایه‌ام آقای دکتر عبدالمجید ارفعی، که خود یکی از بزرگ ایلام‌شناسان انگشت‌شمار جهان هستند، و برای همه‌ی مهربانی‌هایشان از او سپاسگزارم، توانستم این نوشته‌ی استولپر را به زبان فارسی درآورم؛ و امیدوارم که مورد پسند علاقه‌مندان تاریخ و فرهنگ دیرینه‌ی این مرز و بوم قرار گیرد.

شهرام جلیلیان

آگاهی‌های کنونی درباره‌ی تاریخ سرزمین باستانی ایلام، چندان زیاد نیست و هنوز بخش‌های بزرگی از تاریخ ایلام تاریک و ابهام‌آلود مانده است. در نتیجه‌ی ماهیت منابع باستانی درباره‌ی تاریخ و تمدن ایلام، که بیشتر از دنیای میان‌رودان به دست آمده‌اند، پژوهش‌های ایلام‌شناسی با دشواری‌های ویژه‌ای روبه‌رو هستند و از این رو باید این گونه پژوهش‌ها را که با کوشش‌های سخت پژوهندگان درباره‌ی تاریخ و تمدن ایلام انجام می‌گیرند، دو چندان ارج نهادن‌کنانی که اکنون ترجمه‌ی فارسی آن را پیش رو دارید، یکی از این گونه پژوهش‌هاست.

ماتیو ولفگانگ استولپر، استاد مؤسسه‌ی شرقی دانشگاه شیکاگو، پژوهنده‌ی بزرگی است که تا کنون چندین نوشته‌ی ارزشمند درباره‌ی تاریخ هخامنشیان، تاریخ سیاسی و اجتماعی و اقتصادی بابل در دوره‌ی هخامنشیان، تاریخ ایلام و زبان و کتیبه‌های ایلامی، و همچنین متن‌های اداری آرامی و ایلامی به دست آمده از دوره‌ی هخامنشیان در تخت جمشید نوشته است. با این همه، در ایران هنوز چندان شناخته شده نیست و شاید این کتاب، نخستین نوشته‌ی او باشد که به زبان فارسی ترجمه شده است. مطالعه‌ی متن این کتاب و نگاهی به منابعی که استولپر از آنها سود جسته است، به روشنی نشان دهنده‌ی ارزش علمی این نوشته و تلاش شایسته‌ی ستایش استولپر برای زدودن تاریکی‌های تاریخ ایلام است. در دنیای پژوهش‌های ایلامی، این نوشته‌ی استولپر هنوز هم یکی از تازه‌ترین و ارزشمندترین پژوهش‌ها درباره‌ی تاریخ ایلام به شمار می‌آید و به ویژه در ایران، برای پژوهندگان و علاقه‌مندان این دوره از تاریخ سرزمین باستانی ایران، بسیار سودمند خواهد بود.

مایه‌ی خوشحالی است که دوست جوان ما، آقای شهرام جلیلیان، عضو هیأت علمی گروه تاریخ دانشگاه شهید چمران اهواز، این کتاب استولپر را با زبانی شیوا به فارسی ترجمه کرده‌اند، و امیدوارم که در سال‌های آینده هم خواننده‌ی این گونه فعالیت‌های علمی از ایشان باشیم.

عبدالمجید ارفعی

www.ketab.ir